

Motion till riksdagen 2013/14:A219

av **Ingemar Nilsson och Susanne Eberstein (S)**

Ensamarbete och psykosocial arbetsmiljö

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ensamarbete och psykosocial arbetsmiljö.

Motivering

Alla människor har rätt att arbeta i en trygg och säker arbetsmiljö som ger yrkesmässig och personlig utveckling och som främjar jämställdhet och en social gemenskap. Arbetslivet ska vara utformat så att vi orkar arbeta ett helt arbetsliv. Med ett mer aktivt tillsynsarbete och förebyggande insatser mot ohälsa och arbetsskador kan dessa mål nås.

Arbetsgivaren är idag skyldig att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet. Denna skyldighet omfattar också den särskilda risk som ensamarbete kan innebära. Det är tydligt uttryckt, att arbetsuppgifter som innebär en påtaglig risk för våld eller hot om våld inte får utföras som ensamarbete. Andra föreskrifter inskränker ensamarbete vid påtaglig risk och stark psykisk påfrestning.

En god arbetsmiljö handlar inte bara om fysisk miljö utan också om delaktighet i beslut på arbetsplatsen, inflytande över arbetstidens förläggning, ett gott partssamarbete, en väl fungerande arbetsorganisation, utvecklingsmöjligheter och tillgång till utbildning. En ensamarbetande anställd fräntas ofta möjligheten till denna delaktighet.

Ensamarbete är idag mycket vanligt i butiker, varför dessa ofta är utsatta för rån. Rånen innebär ett trauma för de utsatta och en utbredd rädsla för att utsättas för våld och hot i arbetet också i framtiden. Oron är en stressfaktor och därmed ett stort arbetsmiljöproblem, som dock ofta hamnar i skymundan av frågor som rör fysisk arbetsmiljö.

Fel! Okänt namn på

Arbetsmarknadens parter har tillsammans med polisen utarbetat ett program för att förebygga butiksran. Också Arbetsmiljöverket har arbetat för att öka säkerheten för butiksanställda och försvåra för presumtiva våldsverkare. Trots många olika åtgärder utsätts butiker för rån varje dag i Sverige.

Parterna på arbetsmarknaden har ett stort ansvar för det förebyggande arbetet, men även arbetsmiljölagsstiftningen och Arbetsmiljöverkets föreskrifter är viktiga för att förebygga butiksran. Men arbetslivet har förändrats sedan Arbetsmiljöverkets föreskrifter om ensamarbete, våld och hot i arbetsmiljön samt systematiskt arbetsmiljöarbete författades. När det gäller handel har öppettiderna radikalt förändrats, och allt fler affärer öppnat tidigt och stänger sent. Butiker som är öppna dygnet runt ökar i antal.

Sluten kontanthantering kan vara ett verksamt sätt att komma åt problemet med butiksran. Riksdagen gjorde ett tillkännagivande till regeringen för ett par år sedan om utarbetande av en lag om sluten kontanthantering i detaljhandeln. Frågan bereds fortfarande i Regeringskansliet utan konkreta resultat.

När frågorna kring kontanthantering är löst finns ensamarbete kvar. För att komma åt problemen räcker det inte med bättre planering av arbetet, utan det behövs även skarpare skrivningar om arbetsgivaransvaret i föreskrifterna. Ett beslut om ensamarbete borde föregås av en ordentlig riskbedömning. Dessutom borde arbetsgivaren åläggas att precisera hur ensamarbete ska organiseras samt rutiner för stöd och hjälp, kompetens hos arbetsledning och liknande frågor.

Arbetsmiljöverket bör därför ges i uppdrag att se över föreskrifterna om ensamarbete. I översynen bör särskilt övervägas hur föreskrifterna kan skärpas i syfte att tydliggöra arbetsgivarnas ansvar när det gäller att i största möjliga mån eliminera risker vid ensamarbete.

Stockholm den 20 september 2013

Ingemar Nilsson (S)

Susanne Eberstein (S)